

Odsetki niezapłacone przez dłużnika**Krzysztof Puzyr, [radca prawny Warszawa](#), [doradca podatkowy Warszawa](#), Rödl & Partner**

Sprzedaż wierzytelności odsetkowej, niezaliczonej uprzednio do przychodów podatkowych nie uprawnia podatnika do zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów nominalnej wartości tej wierzytelności. W przeciwnym razie doszłoby do naruszenia zasady równowagi przychodów i kosztów ich uzyskania, zaś sprzedaż wierzytelności odsetkowej byłaby podatkowo korzystniejsza niż jej wyegzekwowanie przez wierzyciela.

Tak orzekł Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 27 marca 2019 r. w sprawie II FSK 1112/17.

Spółka z o.o., będąca współnikiem spółki komandytowej udzielającej pożyczek podmiotom z grupy kapitałowej w celu finansowania inwestycji deweloperskich realizowanych przez te podmioty, wystąpiła do dyrektora izby skarbowej w Katowicach z wnioskiem o wydanie interpretacji podatkowej w zakresie przepisów ustawy o CIT. Spółka komandytowa zamierzała sprzedawać posiadane wierzytelności w celu refinansowania swojej działalności. Spółka z o.o. wystąpiła do organu podatkowego o potwierdzenie, że w związku ze sprzedażą wierzytelności pożyczkowych będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wartość nominalną wierzytelności z tytułu naliczonych, a niezapłaconych odsetek w kwocie nieprzekraczającej przychodu osiągniętego w związku ze sprzedażą wierzytelności odsetkowych oraz proporcjonalnie do posiadanego prawa do udziału w zysku spółki komandytowej.

Organ podatkowy uznał stanowisko spółki z o.o. za nieprawidłowe. Jego zdaniem, w przypadku sprzedaży wierzytelności pożyczkowej do kosztów uzyskania przychodów można zaliczyć kwotę główną (kapitał) pożyczki w tej części, która nie została spłacona przez dłużnika. Natomiast do kosztów tych nie można zaliczyć odsetek naliczonych i niezapłaconych, ponieważ w tym przypadku nie występuje element poniesienia wydatku w rozumieniu art. 15 ust. 1 ustawy o CIT. Potwierdzają to przepisy ustawy o CIT, z których wynika, że przychody i koszty z tytułu odsetek powstają dopiero w momencie ich faktycznej zapłaty.

Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu uchylił przedmiotową interpretację podatkową uznając, że w przedmiotowej sprawie wartość odsetek naliczonych i niezapłaconych powinna zostać uznana za koszt uzyskania przychodów sprzedanych wierzytelności. Zdaniem Sądu, koszt w postaci uszczerplenia majątku (zmniejszenia aktywów) spółki komandytowej o wartość nominalną wierzytelności z tytułu naliczonych i niezapłaconych odsetek zostanie poniesiony w celu osiągnięcia przychodu ze sprzedaży tych wierzytelności. Koszt ten będzie pozostawać w ścisłym związku z przychodem ze sprzedaży wierzytelności, ponieważ bez jego poniesienia spółka komandytowa nie osiągnie tego przychodu.

Innego zdania był jednak Naczelny Sąd Administracyjny, który wyjaśnił, że o uznaniu danego wydatku za koszt uzyskania przychodów decydują wyłącznie przepisy prawa podatkowego, a nie przepisy o rachunkowości. Zdaniem Sądu, zawarty w art. 15 ust. 1 ustawy o CIT zwrot "koszty poniesione" odnosi się do realnego obciążenia majątkowego podatnika, polegającego na definitywnym zmniejszeniu jego istniejących aktywów, uprzednio opodatkowanych lub zwolnionych z opodatkowania. Natomiast do kategorii takich aktywów nie mogą być zaliczone hipotetyczne przysporzenia, w tym wierzytelności, których podatnik nie identyfikował jako przychodu podatkowego, a które do dnia sprzedaży wierzytelności nie mogły stanowić takiego przychodu. Uznanie, że sprzedaż wierzytelności odsetkowej, niezaliczonej uprzednio do przychodów podatkowych, uprawnia podatnika do zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów nominalnej wartości tej wierzytelności wywoływałoby ten skutek, że zbycie wierzytelności odsetkowej byłoby podatkowo korzystniejsze niż jej wyegzekwowanie przez wierzyciela. Jednocześnie mogłoby to prowadzić do naruszenia zasady równowagi przychodów i kosztów ich uzyskania, ponieważ taka transakcja z jednej strony generowałaby koszt uzyskania przychodu dla sprzedawcy wierzytelności odsetkowej, bez wcześniejszego jej zarachowania w przychodach podatkowych, z drugiej strony dla kupującego wartość ta stanowiłaby także koszt uzyskania przychodu.

Krzysztof Puzyr, radca prawny, doradca podatkowy w warszawskim oddziale Rödl & Partner

W komentowanym wyroku Naczelny Sąd Administracyjny dokonał niekorzystnej dla podatników wykładni przepisów ustawy o CIT. Należy mieć bowiem na uwadze, że przepisy tej ustawy nie przewidują wprost wyłączenia z kosztów uzyskania przychodów wartości odsetek naliczonych i niezapłaconych w przypadku sprzedaży wierzytelności (uwzględniając ograniczenie z art. 16 ust. 1 pkt 39 ustawy o CIT). Natomiast na gruncie prawa cywilnego oraz przepisów o rachunkowości nie ma zasadniczo żadnych wątpliwości, że sprzedaż wierzytelności odsetkowych prowadzi do zbycia prawa majątkowego oraz zmniejszenia aktywów (uszczerplenia majątku) sprzedawcy. NSA orzekł w sprawie zagadnienia budzącego poważne wątpliwości wśród podatników, które nie zostało jednoznacznie uregulowane w przepisach prawa podatkowego, wypełniając tym samym istniejącą lukę prawną w tych przepisach. Jednocześnie nie można odmówić słuszności stanowisku NSA, że sprzedaż wierzytelności odsetkowej, niezaliczonej uprzednio do przychodów podatnika, nie powinna być podatkowo korzystniejsza niż jej wyegzekwowanie przez wierzyciela. Nie powinno też dochodzić do sytuacji, w której ta sama wartość stanowiłaby koszt uzyskania przychodów jednocześnie dla kupującego i sprzedawcy wierzytelności, bez wcześniejszego zarachowania jej w przychodach podatkowych sprzedawcy, ponieważ mogłoby dojść do naruszenia zasady równowagi przychodów i kosztów ich uzyskania oraz otwarcia pola do optymalizacji podatkowych. Stanowisko NSA w tym zakresie wydaje się jednolite, zaś komentowany wyrok wpisuje się w aktualną linię orzeczniczą NSA (wyrok z 12 grudnia 2018 r. w sprawie II FSK 1636/17 oraz z 19 lipca 2017 r. w sprawie II FSK 1679/15). W związku z tym w celu uniknięcia ryzyka ewentualnego sporu z organami podatkowymi podatnicy planujący transakcję sprzedaży wierzytelności powinni mieć na uwadze stanowisko NSA przedstawione w komentowanym wyroku.

Źródło: <https://www.rp.pl/Firma/308099987-Odsetki-niezaplacone-przez-dluznika.html>